

ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU

HOẠT ĐỘNG 2.3.1: Xây dựng tài liệu giáo dục về bảo vệ môi trường và quản lý chất thải rắn cho cộng đồng

Tên dự án: Tăng cường năng lực chuyển đổi năng lượng tái tạo và quản lý chất thải vì môi trường bền vững ở đồng bằng sông Cửu Long” (K1)

Thời gian dự kiến: Năm 2024	Địa điểm: <ul style="list-style-type: none">- Huyện Đông Hải, tỉnh Bạc Liêu- Thị xã Vĩnh Châu, tỉnh Sóc Trăng
Ưu tiên Chương trình: 1	Mã hoạt động: 2.3.1.
Tài liệu tham khảo: <ul style="list-style-type: none">▪ Kế hoạch và ngân sách dự án K1 được nhà tài trợ phê duyệt▪ Định mức của ActionAid 2022-2024▪ Hướng dẫn tài chính của KOICA▪ Thỏa thuận hợp tác giữa ActionAid và CFK▪ Thỏa thuận hợp tác giữa ActionAid với LRP23 và BQL dự án Vĩnh Châu	

I. Bối cảnh

Việt Nam được xác định là một trong những nền kinh tế sôi động nhất Đông Nam Á với mức tăng trưởng GDP trung bình xấp xỉ 6-8%, trong 10 năm qua, bất chấp COVID, chiến tranh ở Ukraine, tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu cũng như sự dai dẳng của thiên tai ập đến trong nước. Mức tăng trưởng này, nuôi trồng thủy sản nói chung và nuôi tôm ở vùng nước lợ là một trong những ngành đóng góp quan trọng nhất, với tổng doanh thu khoảng 4,1 tỷ USD được tạo ra trong năm 2022, tương đương khoảng 1% tổng GDP của cả nước năm 2022 (xấp xỉ 406 USD).¹ Doanh thu này (4,1 tỷ USD) tăng 13% so với năm 2021 từ tôm xuất khẩu trong tổng số khoảng 11,2 tỷ USD từ tất cả các sản phẩm nuôi trồng thủy sản trong năm 2022².

Nuôi trồng thủy sản nói chung và nuôi tôm nói riêng đã tạo sinh kế cho 5 triệu lao động Việt Nam, cả trong nuôi trồng và chế biến. Tại hai tỉnh Bạc Liêu và Sóc Trăng ở khu vực sông Mekong, có khoảng 200.000 người có sinh kế từ nuôi và chế biến tôm nước lợ, chiếm khoảng 25-35% GDP của các tỉnh³.

¹ Nguồn: <https://www.statista.com/statistics/444733/gross-domestic-product-gdp-in-vietnam/#:~:text=In%202022%2C%20Vietnam's%20gross%20domestic,billion%20international%20dollars%20by%202028.>

² Nguồn: <https://kinhtetrunguoc.vn/kinh-te/kinh-te-nganh/mot-nam-thang-loi-cua-nganh-thuy-san.html>

³ Nguồn: <https://tapchitaichinh.vn/nganh-kinh-te-mui-nhon-thuy-san-dong-gop-tren-30-gdp-cua-tinh-ca-mau.html>

<https://vovgiaothong.vn/newsaudio/de-bac-lieu-la-thu-phu-nganh-tom-cong-nghiep-cua-ca-nuoc-d32948.html#:~:text=Hi%E1%BB%87n%20to%C3%A0n%20%E1%BB%89nh%20c%C3%B3%2025,v%C3%A0%20c%C3%A1c%20t%E1%BB%89nh%20l%C3%A2n%20c%E1%BA%ADn>

Bất chấp tất cả những lợi ích mà nuôi trồng thủy sản/nuôi tôm đã mang lại cho sự phát triển của hai tỉnh, ô nhiễm từ nuôi trồng thủy sản tác động đến không khí, nước và môi trường của các khu vực đã gia tăng.

Ô nhiễm chất thải: Năm 2017, tổng khối lượng chất thải phát sinh từ nuôi tôm thâm canh và bán thâm canh trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng ước tính khoảng 4,81 đến 6,93 triệu m³ chất thải rắn và ở mức 433,2 - 563,1 triệu m³ chất thải lỏng. Việc xử lý chất thải chưa được thực hiện đúng cách, do đó có nhiều tác động tiêu cực đến môi trường đất và nước, cũng như đa dạng sinh học⁴. Tình hình cũng không khác hơn ở tỉnh Bạc Liêu. Vấn đề này chủ yếu là do nhiều trang trại nuôi tôm thâm canh và bán thâm canh đã xả nước (có chất thải rắn và lỏng) trực tiếp ra môi trường, sông và không khí - mà không qua xử lý, tạo ra nhiều vấn đề hơn cho các trang trại nuôi tôm tự nhiên khác, các cánh đồng lúa, cũng như tạo ra những tác động tiêu cực lâu dài đến môi trường sống của tất cả mọi người ở Đồng bằng sông Cửu Long. Việc xả chất thải trực tiếp này sẽ tiết kiệm cho trang trại rất nhiều chi phí (thuê xử lý chất thải, thu gom chất thải, mua hóa chất để xử lý chất thải trước khi xả ra môi trường), nhưng sẽ giết chết tôm của các trang trại tự nhiên khác ở hạ lưu, làm hỏng nước mặt để sử dụng sinh hoạt, trong sản xuất lúa hoặc trái cây/rau quả trong vườn của các hộ gia đình, và về lâu dài cũng sẽ gây ô nhiễm nguồn nước ngầm.

Ô nhiễm nguồn nước: Ô nhiễm nguồn nước ở Đồng bằng sông Cửu Long, đặc biệt là ở hai tỉnh Sóc Trăng và Bạc Liêu chủ yếu xuất phát từ nhiều nguyên nhân:

- Sử dụng quá nhiều nước mặt cho nuôi tôm thâm canh. Điều này gây áp lực lớn lên việc sử dụng nước mặt khác (cho nước máy, làm vườn và trồng lúa)
- Việc sử dụng quá nhiều nước ngầm để đáp ứng nhu cầu sử dụng sinh hoạt và công nghiệp trong khu vực trong khi chất thải nước chưa được xử lý từ các trang trại đang gia tăng.

Theo tính toán mới đây của Cục Cảnh sát Môi trường (C49), khoảng 70% chất thải chưa được xử lý đúng cách trước khi thải ra môi trường⁵.

Chính quyền địa phương hai tỉnh Bạc Liêu và Sóc Trăng, cùng với Quốc hội, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (NN&PTNT) đã ban hành các văn bản quy phạm pháp luật khác nhau chỉ đạo cách thức kiểm soát vấn đề này. Tuy nhiên, vì việc hoàn thành các công trình xử lý chất thải gây tốn kém khá nhiều (lên đến 10% tổng mức đầu tư cho trang trại từ 1.000 m² trở lên) nên việc nước chưa qua xử lý hoặc chất thải được thải trực tiếp ra môi trường vẫn rất phổ biến.

Trong bối cảnh đó, dự án “Tăng cường năng lực chuyển đổi năng lượng tái tạo và quản lý chất thải vì môi trường bền vững ở đồng bằng sông Cửu Long” được triển khai nhằm nâng cao nhận thức, năng lực cho cộng đồng về bảo vệ môi trường và quản lý chất thải rắn. Dự án sẽ làm việc với các chuyên gia tư vấn để xây dựng bộ tài liệu về Bảo vệ môi trường và quản lý chất thải rắn cho cộng đồng trong chăn nuôi và nuôi trồng thủy sản phù hợp với điều kiện sản xuất của từng địa phương. Điều khoản tham chiếu này được lập để đề ra kế hoạch và ngân sách cho hoạt động này.

⁴ Nguồn: <https://baotainguyenmoitruong.vn/soc-trang-ap-luc-moi-truong-tai-cac-vung-nuoi-tom-tham-canh-va-ban-tham-canh-239607.html>

⁵ Nguồn: <https://suckhoedoisong.vn/xa-trom-chat-thai-choa-xu-ly-ra-moi-truong-khong-the-xem-nhe-169157439.htm>

[Tổng quan về ô nhiễm nông nghiệp ở Việt Nam: Báo cáo tóm tắt 2017 \(worldbank.org\)](https://www.worldbank.org/)

II. Mục tiêu

Mục tiêu chung: Nhận thức và hành động của cộng đồng về bảo vệ môi trường, quản lý chất thải rắn trong các trang trại nuôi trồng thủy sản và chăn nuôi ở các huyện mục tiêu được tăng cường.

Mục tiêu cụ thể: Bộ tài liệu về giáo dục bảo vệ môi trường và quản lý chất thải rắn được xây dựng phù hợp với nhu cầu và mong đợi của cộng đồng tại Đông Hải và Vĩnh Châu.

III. Kết quả đầu ra

01 bộ tài liệu được xây dựng sẽ truyền tải được các khái niệm phức tạp về nông nghiệp bền vững, quản lý chất thải rắn trong các trang trại chăn nuôi và nuôi trồng thủy sản, quản lý chất thải nhựa một cách hấp dẫn và dễ hiểu thông qua các tài liệu trực quan sau:

- 1) **Đồ họa thông tin:** Làm nổi bật các tác động môi trường của nuôi trồng thủy sản và chăn nuôi, cùng với các thực hành bền vững về quản lý chất thải rắn bao gồm giải pháp khí sinh học. Tài liệu sẽ sử dụng hình ảnh, biểu tượng và văn bản đơn giản để truyền tải các thông điệp và số liệu thống kê chính.
- 2) **Áp phích:** Sản xuất áp phích bắt mắt có hình ảnh về hệ sinh thái lành mạnh, các vùng nước sạch và thực hành canh tác bền vững, bao gồm các trích dẫn hoặc khẩu hiệu truyền cảm hứng để khuyến khích quản lý môi trường trong nông nghiệp ở Đông Hải và Vĩnh Châu.
- 3) **Flashcards:** Sản xuất flashcards với hình ảnh và mô tả ngắn gọn về các thực hành bảo vệ môi trường khác nhau liên quan đến nuôi trồng thủy sản và chăn nuôi.
- 4) **Video giáo dục:** Sản xuất video ngắn hoạt hình hoặc hành động trực tiếp/các thực hành tốt trên hiện trường để giải thích tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường trong nuôi trồng thủy sản và chăn nuôi cho các cộng đồng ven biển như Đông Hải và Vĩnh Châu. Video sẽ bao gồm các ví dụ về thực tiễn tốt nhất và lợi ích của các mô hình nông nghiệp và khí sinh học bền vững.
- 5) **Nghiên cứu điển hình:** Trình bày các nghiên cứu điển hình về các mô hình khí sinh học bền vững thành công từ các cộng đồng khác nhau. Dự án sẽ giới thiệu cách những thực hành tốt này đã mang lại lợi ích cho môi trường và sinh kế địa phương trong lĩnh vực nông nghiệp.
- 6) **Biển báo trang trại:** Tạo biển báo trang trại giải thích các thực hành thân thiện với môi trường đang được thực hiện trong trang trại, chẳng hạn như quản lý chất thải, bảo tồn nước và bảo tồn môi trường sống.

Trong năm đầu của dự án, các tài liệu được tập trung sản xuất trước bao gồm: Đồ họa thông tin, Áp phích, Flashcards. Từ năm thứ 2 trở đi, sau khi dự án áp dụng các mô hình khí sinh học vào thực tiễn sản xuất, các tài liệu gồm: Video giáo dục, Nghiên cứu điển hình và Biển báo trang trại sẽ được dự án tiếp tục xây dựng.

IV. Các bước triển khai

- **Bước 1:** Nhóm/chuyên gia tư vấn phối hợp với nhóm dự án để xây dựng khung tài liệu
- **Bước 2:** Tham vấn ý kiến của hai địa phương về khung tài liệu
- **Bước 3:** Dựa trên thảo luận thống nhất khung tài liệu với nhóm dự án, tư vấn sẽ thực hiện xây dựng nội dung chi tiết và thiết kế tài liệu
- **Bước 4:** Dự thảo tài liệu sẽ được gửi đến chuyên gia của Đại học Cần Thơ để thẩm định và đảm bảo tính chính xác đối với các nguyên vật liệu được sử dụng trong tài liệu.
- **Bước 5:** Tư vấn sẽ chỉnh sửa và hoàn thiện tài liệu và gửi lại bản thảo cuối cùng để ActionAid phê duyệt trước khi gửi đến cộng đồng tại Đông Hải và Vĩnh Châu.

V. Kế hoạch thực hiện

STT	Các bước triển khai	Thời hạn hoàn thành	Kết quả đầu ra	Người thực hiện
1	Xây dựng và phê duyệt ĐKTC	Tuần 2 tháng 8/2024	ĐKTC được phê duyệt	ActionAid
2	Lựa chọn tư vấn và ký hợp đồng	Tuần 3 -4 tháng 8/2024	Ký hợp đồng với tư vấn	ActionAid
3	Tư vấn chuẩn bị trước khung tài liệu và họp với nhóm dự án để thảo luận và thống nhất khung tài liệu	Tuần 1 tháng 9/2024	Khung tài liệu được thống nhất	Tư vấn ActionAid
4	Tham vấn ý kiến hai địa phương về khung tài liệu	Tuần 2 tháng 9/2024	Khung tài liệu được gửi cho đại diện các BQL và đại diện các nhóm GFG để tham khảo lấy ý kiến và thống nhất trước khi xây dựng tài liệu chi tiết	Tư vấn ActionAid BQL LRP23 và BQL Vĩnh Châu
5	Xây dựng tài liệu	Tuần 3-4 tháng 9/2024	Bản draft tài liệu được xây dựng	Tư vấn
6	Chỉnh sửa tài liệu theo góp ý của chuyên gia Đại học Cần Thơ và ActionAid	Tuần 1 tháng 10/2024	Tài liệu tập huấn hoàn thiện theo góp ý của ActionAid và ý kiến của chuyên gia	Tư vấn
7	Thanh quyết toán	Tuần 2 tháng 10/2024	Hoạt động được thanh quyết toán theo quy định và định mức của ActionAid	ActionAid, tư vấn

VI. Các bên liên quan và hoạt động điều phối/thực hiện**ActionAid:**

- Phê duyệt ĐKTC hoạt động, kế hoạch và ngân sách
- Định hướng và hỗ trợ kỹ thuật cho nhóm chuyên gia
- Thanh quyết toán cho tư vấn theo quy định

BQL:

- Phối hợp với ActionAid để cung cấp thông tin, tài liệu cần thiết cho tư vấn thiết kế tài liệu tập huấn.
- Gửi tài liệu cho các nhóm GFG và thu thập phản hồi của nhóm để gửi lại cho tư vấn

Chuyên gia Đại học Cần Thơ:

- Góp ý chuyên môn cho tư vấn về nội dung tài liệu

Tư vấn:

- Nghiên cứu tài liệu, thông tin dự án và các tài liệu có liên quan
- Xây dựng và hoàn thiện tài liệu theo góp ý của các bên liên quan.

VII. Ngân sách dự kiến

- Ngân sách được chi từ hoạt động 2.3.1, dự án K1

VIII. Quản lý Rủi ro

STT	Rủi ro	Tác động Cao/Trung bình/Thấp	Khả năng xảy ra Cao/Trung bình/Thấp	Đối tượng chịu rủi ro	Kế hoạch dự kiến để quản lý rủi ro
1	Hoạt động không được triển khai theo đúng kế hoạch do không tuyển được tư vấn phù hợp	Thấp	Trung bình	ActionAid	Đăng tuyển tư vấn trên các kênh đồng thời gửi ĐKTC đến các tư vấn khung có chuyên môn, kinh nghiệm, hồ sơ phù hợp với hoạt động.
2	Việc tham vấn địa phương có thể sẽ mất nhiều thời gian do cộng đồng	Trung bình	Trung bình	ActionAid Tư vấn	Có các phương án tổ chức lấy ý kiến hợp lý để thu thập thông tin nhanh và tập trung thông qua <ul style="list-style-type: none"> - Thực hiện kết hợp với phiên sinh hoạt nhóm - Cán bộ BQL về địa phương/nhóm và lấy ý kiến tập trung

IX. Giám sát và Đánh giá

- Các BQL phối hợp với ActionAid để báo cáo và cập nhật thông tin, số liệu, hình ảnh.
- Kết quả và báo cáo hoạt động được cập nhật lên MnE online 3 ngày sau khi hoạt động kết thúc.

X. Yêu cầu hồ sơ tư vấn

Hồ sơ tư vấn cho hoạt động này bao gồm:

- Đề xuất kỹ thuật
- Đề xuất tài chính
- Đối với đơn vị tư vấn: Gửi hồ sơ năng lực
- Đối với tư vấn/nhóm tư vấn: Gửi CV, bằng cấp có liên quan

Thời hạn nhận hồ sơ: trước 17h30 ngày 28/8/2024

Địa chỉ nhận hồ sơ: Jobs AAV Jobs.AAV@actonaid.org